

Zriadenie podniku

Rudné bane, štátny podnik Banská Bystrica boli zriadené 1.7.1989 zakladacou listinou Federálneho ministerstva hutníctva, strojárstva a elektrotechniky č. 25/1989 zo dňa 26.6.1989 podľa zákona č. 88/1988 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov.

V súčasnosti sú právne pomery upravené zákonom č. 111/1991 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov.

1.1 Charakteristika činnosti štátneho podniku.

Útlmový program v odvetví rudného baníctva bol schválený uznesením vlády ČSFR 440/1990 a uzneseniami vlády SR č. 246/1991, č. 252/1993 a č. 621/2000.

Úlohou zabezpečiť útlmový program v odvetví rudného baníctva boli poverené podniky Rudné bane, š.p. Banská Bystrica, Železorudné bane, š.p. Spišská Nová Ves, Uranpres, š.p. Spišská Nová Ves a Banské stavby, š.p. Prievidza. V procese rôznych organizačných zmien súvisiacich s privatizáciou, bola realizácia útlmového programu delimitovaná z týchto podnikov do štátneho podniku Rudné bane Banská Bystrica. Z citovaných uznesení vlády SR vyplynula pre Rudné bane, š.p. Banská Bystrica povinnosť vypracovať plány zabezpečenia a likvidácie pre jednotlivé lokality zaradené do útlmového programu.

Od tohto obdobia je realizácia útlmového programu je hlavnou (nosnou) náplňou činnosti štátneho podniku. Je realizovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu schválených pre Ministerstvo hospodárstva SR v členení na sociálne úhrady a technické práce.

Sociálna oblasť

Rudné bane Banská Bystrica uhrádzajú poškodeným baníkom v rámci útlmového programu rudného baníctva dávky za dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície (tzv. NPE) a dávky vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania (tzv. renty).

Na základe § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení, prebrala sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 od zamestnávateľov výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo choroby z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993. To znamená, že Sociálna poisťovňa má plniť všetky nároky vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo choroby z povolania, ktoré boli uplatnené po 1. januári 2004 bez časového obmedzenia.

Rudné bane, š.p. vyplácajú osobitný príspevok baníkom podľa zákona č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom v znení neskorších predpisov bývalým zamestnancom štátnych podnikov, ktoré boli zaradené do útlmového programu v odvetví rudného baníctva. Na základe zákona č. 200/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 46/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR č. 244/2009 Z.z. o určení subjektu, u ktorého sa uplatňuje nárok na osobitný príspevok baníkom, prevzali Rudné bane š.p. od 01.06.2009 povinnosť vyplácať osobitný príspevok baníkom za všetky organizácie v rámci celého Slovenska.

Finančné prostriedky na sociálne úhrady t.j. na vyplácanie osobitného príspevku baníkom boli podniku poskytnuté na základe zákona č.408/2015 Z.z. ,ktorým sa mení a dopĺňa

zákon č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom a vykonávacej vyhlášky MH SR č. 244/2009 Z.z. o určení subjektu, u ktorého sa uplatňuje nárok na osobitný príspevok baníkom, ktorým sú Rudné bane štátny podnik Banská Bystrica.

Technické práce

Spočívajú v likvidácii a zabezpečovaní bankských diel (pod povrchom) a v odstraňovaní jednoúčelových objektov na povrchu bývalých závodov, vrátane rekultivácie pozemkov a odstraňovania následkov na životnom prostredí po dlhodobej intenzívnej banskej a upravárenskej činnosti podľa požiadaviek orgánov životného prostredia.

Plány zabezpečenia a likvidácie boli schválené rozhodnutiami na lokality (bývalé závody Rudných baní) Banská Štiavnica, Hodruša-Hámre, Dúbrava, Pezinok, Malachov – Špania Dolina, ďalej Kokava a Stará Kremnička. Ďalej len plán likvidácie bol schválený aj na hutu vo Vajskovej, kde sa spracovávali koncentráty antimónu z ťažby antimónových rúd na Slovensku z bývalých závodov Dúbrava a Pezinok.

Útlmový program bol schválený aj pre ťažbu a spracovanie rúd bývalého štátneho podniku Železorudné bane Spišská Nová Ves. Tu boli schválené plány zabezpečenia a likvidácie pre lokality (bývalé závody) Rudňany, Smolník, Rožňava, Slovinky a ďalej na lokality Nová Štôlna – Gezwäng, Smolnícka huta – Fächtenhübel.

Na základe uznesenia vlády SR č. 621/2000k správe o plnení útlmového baníctva schválilo Ministerstvo hospodárstva SR v roku 2000 plány na likvidácie ďalších bankských diel Gemera, predtým nezaradených do útlmového programu na lokalitách Sirk – Železník, Sinec, Hnúšťa- Samo a lomu Polom pri Hnúšti.

Na základe zákona č. 219/2007 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, prešla povinnosť zabezpečovať a likvidovať staré bankské diela a ich následky, ktoré ohrozujú verejný záujem z Ministerstva životného prostredia SR na Ministerstvo hospodárstva SR, vrátane povinnosti vysporiadať aj prípadné škody na hmotnom majetku spôsobené pri zabezpečovaní alebo likvidácii starých bankských diel (ustanovenie § 35 ods. 4 bankského zákona). Ministerstvo hospodárstva SR od účinnosti predmetnej novely zákona t.j. od 1.10.2007 vykonáva toto ustanovenie prostredníctvom štátneho podniku Rudné bane, ktorý je v jeho zakladateľskej pôsobnosti, ako aj všetky ďalšie vyvolané nároky na zabezpečenie a odstraňovanie starých bankských diel.